

PATER NOMIMOS ÎN CULTUL HECATEI LA TOMIS

M. BĂRBULESCU, A. CÎTEIA

Rezumat: Articolul prezintă o stelă de marmură, descoperită la Constanța, în zona de necropole, în 1988. Precizările asupra piesei (Conrad, 2004), în special încadrarea tipologică între stelele romane din Moesia Superior, tipul II, forma IIa, cu fronton circular, câmpul inscripției mărginit de un cadru, precum și relieful (banchetul funerar care amintește prototipul grec întâlnit în zona insulelor ioniene) oferă un bun prilej de a prezenta piesa integral.

Ceea ce interesează în mod deosebit sunt funcțiile deținute de M. Antonius Marcianus, mai ales cea de *pater nomimos*, sintagmă în care termenul *pater*, întâlnit în mai multe asociații religioase de epocă romană, definește calitatea sa de șef al Confraternității.

Atributul *nomimos* acordă tatălui legitimitate, exprimând cel mai probabil autoritatea personajului, potrivit legii, poziția de demnitar legal recunoscut în asociațiile adoratorilor zeiței Hecate la Tomis. Titlul rar atestat în inscripții se adaugă unor descoperiri mai vechi de la Aquilea (*pater nomimus*) și Sidon: trei statui provin dintr-un *mithraeum*, între care o statuie a Hecatei, dedicată de Flavius Gerontios, *pater nomimos* (390/391 p.Chr.).

Inscripția de la Tomis, datată în prima jumătate a secolului II p.Chr. confirmă existența unui oficial important în cultul Hecatei, care are titlul de *pater nomimos*. M. Antonius Marcianus deținea și funcția de *hiereus*, fapt ce demonstrează existența unei ierarhii sacerdotale în cultul Hecatei, divinitate bine reprezentată la Tomis.